

ГУРВИЧ Олександр Гаврилович (27. 09(09. 10). 1874, Полтава — 27. 07. 1954, Москва) — лікар-гістолог, біолог. Брат [Л. Гурвича](#). Кандидат медичних наук (1899), доктор біологічних наук (1908), професор (1908). Сталінська премія (1941). Державні нагороди СРСР. Закін. Мюнхен. університет (1897), де відтоді й працював у лаб. К. Купфера. Був співроб. каф. анатомії Страсбур. (Франція, 1898-1901) та Берн. (1901- 05) університетів; проф. гістології Вищих жін. курсів у С.-Петербурзі (згодом Петроград, 1907-18); проф., завідувач кафедри гістології Таврій. університету (Сімферополь, 1918-25); проф., завідувач кафедри гістології та ембріології Моск. університету (1925-30, через звинувачення в ідеалізмі був змушений залишити

роботу); від 1930 — завідувач відділу експерим. біології, згодом дир. Інституту експерим. медицини (Ленінград), на базі якого заснував (1945) і очолив Відділ експерим. біології АМН СРСР; 1945-48 — директор та завідувач відділу мітогенезу і заг. біології Інституту експерим. біології АМН СРСР (Москва). Основні напрями наук. досліджень: цитологія, гістофізіологія, ембріологія, біофізика і теор. біологія. Увів поняття «біол. поле» (1912) та розробив його теорію (1944). Відкрив надслабке ультрафіолетове випромінювання низки живих тканин, що стимулює поділ клітини, і назвав його мітогенет. випромінюванням. Застосував його для розроблення методів біол. діагностики раку.

Основні праці

Атлас и очерк эмбриологии позвоночных и человека. С.-Петербург, 1909; Митогенетическое излучение. Ленинград, 1934; Теория биологического поля. Москва, 1944; Избранные труды (Теоретические и экспериментальные исследования). Москва, 1977; Введение в учение о митогенезе. 4-е изд. Москва, 1978; Принципы аналитической биологии и теории клеточных полей. Москва, 1991.

Рекомендована література

1. Бляхер Л., Залкинд С. Александр Гаврилович Гурвич // Бюл. Моск. об-ва испытателей природы. Отделение биологии. 1955. Т. 60, вып. 4;
2. Белоусов Л. В., Гурвич А. А. и др. Александр Гаврилович Гурвич. Москва, 1970.

[О. М. Чуян](#)

Бібліографічний опис:

Гурвич Олександр Гаврилович / О. М. Чуян // Енциклопедія Сучасної України [Електронний ресурс] / Редкол.: І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.] ; НАН України, НТШ. — К. : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2006. — Режим доступу: <https://esu.com.ua/article-24766>

2001-2025 © Ця енциклопедична стаття захищена авторським правом згідно з чинним законодавством України ([докладніше](#)).